

Inštitut montessori, Zasebna osnovna šola montessori

Adijo, pamet!

Izseljevanje mladih Slovencev

Področje: Sociologija
raziskovalna naloga

Avtorja in razred: **Borut Maček in Jaka Pogačar**; 8. r

Mentorica: **Kristina Lepen**

Ljubljana, 5. 3. 2025

KAZALO

KAZALO	II
KAZALO SLIK.....	III
KAZALO GRAFOV	III
KAZALO TABEL.....	IV
SEZNAM PRILOG	IV
POVZETEK V SLOVENŠČINI	V
1. UVOD	1
1.1 OPREDELITEV PROBLEMA	1
1.2 METODE RAZISKOVANJA.....	1
1.3 VZOREC.....	2
1.4 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA IN HIPOTEZE	3
2. TEORETIČNI DEL.....	4
2.1 PROBLEMATIKA IZSELJENSTVA	4
2.2 VALOVI IZSELJEVANJA.....	4
2.3 SLOVENSKE IZSELJENSKE SKUPNOSTI	6
2.4 ZDOMCI IN IZSELJENCI	7
2.5 SODOBNO IZSELJEVANJE JE PREDVSEM ISKANJE BOLJŠIH KARIERNIH PRILOŽNOSTI.....	7
2.6 SLOVENCI V EVROPI.....	8
2.7 SLOVENCI V SEVERNI AMERIKI	9
2.8 SLOVENCI V JUŽNI AMERIKI	9
2.9 SLOVENCI V AVSTRALIJI IN NA NOVI ZELANDIJI	10
3. EKSPERIMENTALNI ALI EMPIRIČNI DEL	11
3.1 OBDELAVA STATISTIČNIH PODATKOV	11
3.2 ANALIZA RADIJSKIH ODDAJ	14
3.3 INTERVJU	16

3.4. ANKETA	18
3.5 VPRAŠALNIK ZA MLADE SLOVENSKE IZSELJENCE.....	18
4. REZULTATI.....	20
4.1. TREND IZSELJEVANJA.....	20
4.2. GLAVNI VZROKI IZSELJEVANJA	21
4.3 KROŽENJE MOŽGANOV	23
4.4 NAJSTNIKI IN IZSELJEVANJE V PRIHODNOSTI	24
5. RAZPRAVA	27
5.1. PRIMERJAVA RAZLIČNIH OBDOBIJ SELITEV SLOVENCEV	27
5.2. POTRDITEV HIPOTEZ.....	28
5.3. TEŽAVE PRI RAZISKOVANJU.....	29
5.4. NADALJNJE RAZISKOVANJE	29
6. ZAKLJUČEK.....	30
7. LITERATURA IN VIRI	31
8. PRILOGA.....	I
8.1. INTERVJU Z BOŠTJANOM KOČMURJEM	I
8.2. ANKETNI VPRAŠALNIK.....	V

KAZALO SLIK

Slika 1: Slovenski izseljenci v ZDA	4
Slika 2: Izseljenci po svetu.....	5
Slika 3: Slovenci v Argentini	6
Slika 4: 30. tabor Slovencev po svetu	8
Slika 5: Logo oddaje Globalna vas	14
Slika 6: Borut in Jaka z Boštjanom in Anjo Kocmur.....	16

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Odseljeni in priseljeni državljani RS v letih 2013–2023	12
---	----

Graf 2: Odseljeni prebivalci RS v letih 2013–2023 po izobrazbi, vir Statistični urad Republike Slovenije.....	13
Graf 3: Kraj rojstva anketirancev	19
Graf 4: Država, v kateri živi izseljenec	19
Graf 5: Predstavniki radijskih oddaj.....	20
Graf 6: Vzroki anketirancev za izselitev slovenskih izseljencev	21
Graf 7: Razlogi za izselitev v oddajah Globalna vas	21
Graf 8: Kaj slovenski izseljenci pogrešajo iz Slovenije.....	22
Graf 9: Kako so se izseljenci vključili v družbo	23
Graf 10: Kako izseljenci razmišljajo glede vrnitve v Slovenijo.....	24
Graf 11: Najstniki in njihova želja po življenju v tujini.....	24
Graf 12: Število najstnikov OŠ montessori, ki poznajo kakšnega slovenskega izseljenca.....	25
Graf 13: Je izseljenec najstnikov OŠ montessori sorodnik, znanec ali znana osebnost?.....	25
Graf 14: Razlogi za izselitev	26

KAZALO TABEL

Tabela 1: Izseljenci po evropskih državah	8
Tabela 2: Izseljenci v Severni Ameriki	9
Tabela 3: Izseljenci v Južni Ameriki.....	10
Tabela 4: Izseljenci v Avstraliji in na Novi Zelandiji	10
Tabela 5: Priseljenci državljani RS v letu 2023	11
Tabela 6: Odseljeni državljani RS v letu 2023.....	11
Tabela 7: Priseljenci v letih 2013–2023	12
Tabela 8: Odseljeni v letih 2013–2023.....	12
Tabela 9: Izbor 10 radijskih oddaj Globalna vas.....	15
Tabela 10: Valovi izseljevanja Slovencev.....	27

SEZNAM PRILOG

Priloga 1: Intervju z Boštjanom Kocmurjem (Izseljensko društvo Slovenija v svetu)	
Priloga 2: Izpolnjen vprašalnik za učence III. triade OŠ Montessori	

POVZETEK V SLOVENŠČINI

V raziskovalni nalogi sva se posvetila eni izmed pomembnih družbenih tem – izseljenstvu Slovencev. Pojav izseljevanja je prisoten skozi celotno zgodovino, pri čemer so se ljudje zaradi različnih razlogov selili v tujino. Glavni cilj raziskave je bil ugotoviti, kakšni so razlogi za izseljevanje mlajših Slovencev, starih do štirideset let, s kakšnimi izzivi se soočajo izseljenci ter kakšen je njihov odnos do domovine.

Za pridobitev celovitega vpogleda sva uporabila več metod raziskovanja. Analizirala sva radijske oddaje *Globalna vas*, ki obravnavajo tematiko izseljenstva, izvedla anketo med učenci III. triade Zasebne osnovne šole montessori, opravila intervju z Boštjanom Kocmurjem, glavnim tajnikom *Izseljenskega društva Slovenija v svetu* ter pripravila vprašalnik za slovenske izseljence.

Ugotovila sva, da je izseljenstvo kompleksen pojav, ki ima tako pozitivne kot negativne vidike. Po eni strani omogoča boljše življenjske pogoje in osebni razvoj, po drugi strani pa prinaša izzive, kot so kulturna prilagoditev, jezikovne ovire in občutek oddaljenosti od domačega okolja. Ugotovitve raziskave so pomembne tako za mlade, ki razmišljajo o odhodu v tujino, kot tudi za širšo družbo. Pridobljeni podatki kažejo, da se izseljevanje Slovencev nadaljuje, a hkrati ostaja močna čustvena in kulturna povezanost z domovino.

Ključne besede: beg možganov, izseljenci, izseljenska društva, kroženje možganov, razlogi izseljevanja

1. UVOD

Izseljevanje mladih je eden od najbolj perečih izzivov, s katerimi se soočajo manjše države, kot je Slovenija. Množični odhodi mladih, izobraženih in ambicioznih posameznikov v tujino, pogosto imenovani 'beg možganov', niso zgolj osebne odločitve, temveč odraz širših družbenih, gospodarskih in političnih razmer. Slovenija, ki se sooča z izzivi staranja prebivalstva, pomanjkanjem strokovnih kadrov in počasno gospodarsko rastjo, je še posebej izpostavljena temu trendu.

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Tematiko izseljevanja mladih Slovencev sva izbrala, ker se nama zdi zanimiva in aktualna. Opazila sva, da se trend izseljevanja povečuje. Ko sva razmišljala o tej tematiki, se nama je zdelo zaskrbljujoče predvsem izseljevanje mladih ljudi z visokim intelektualnim potencialom za našo državo. Zato sva želela v nalogi raziskati trend izseljevanja mladih Slovencev in kakšen vpliv ima to na našo državo.

S pomočjo analize statističnih podatkov, intervjuja, ankete, vprašalnika in analize radijskih oddaj bova poskušala osvetliti, zakaj mladi zapuščajo svojo domovino, in predlagati morebitne rešitve za zmanjšanje tega trenda. Cilj naloge je ne le razumeti ta pojav, ampak tudi spodbuditi razmislek o tem, kako ustvariti okolje, v katerem bi mladi želeli ostati in prispevati k razvoju.

1.2 METODE RAZISKOVANJA

Pri raziskovanju sva uporabila naslednje metode:

- Študija virov in literature:
 - Glavni vir je bila spletna stran Slovenci po svetu Ministrstva za zunanje in evropske zadeve: <https://www.gov.si/podrocja/zunanje-zadeve/slovenci-zunaj-slovenije/slovenci-po-svetu/>
 - Glavna literatura: Jerneja Fridl et al (1998): Geografski atlas Slovenije, Država v prostoru in času
- Analiza statističnih podatkov: Pregledala sva statistične podatke o izseljencih v zadnjih 10 letih, vir so bili podatki Statističnega urada RS:
 - <https://www.stat.si/statweb/News/Index/13269>

- <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl/Home/GetSearchResultsRedirect?searchQuery=05N3102S%20OR%2005N3105S%20OR%2005N3108S%20OR%2005N3111S%20OR%2005N3114S%20OR%2005N3117S%20OR%2005N3212S%20OR%2005N3214S%20OR%2005N3216S%20OR%2005N3218S%20OR%2005N3220S%20OR%20H146S&searchString=05N3102S%20OR%2005N3105S%20OR%2005N3108S%20OR%2005N3111S%20OR%2005N3114S%20OR%2005N3117S%20OR%2005N3212S%20OR%2005N3214S%20OR%2005N3216S%20OR%2005N3218S%20OR%2005N3220S%20OR%20H146S>

- Analiza radijskih oddaj: Izbrala sva 10 oddaj iz serije *Globalna vas* na Valu 202, kjer v vsaki oddaji predstavijo enega slovenskega izseljenca in njegovo izkušnjo življenja v tujini. Izbrala sva oddaje, v katerih so izseljenci stari manj kot 40 let.
- Intervju: Intervjuvala sva Boštjana Kocmurja, generalnega tajnika Izseljenskega društva Slovenija v svetu.
- Anketa: Pripravila sva anketni vprašalnik za učence III. triade Zasebne osnovne šole montessori. Anketo sva izvedla konec januarja 2025.
- Vprašalnik: Pripravila sva vprašalnik za slovenske izseljence, ki sva ga preko znancev ter preko organizacij, ki se ukvarjajo z izseljensko tematiko, razposlala izseljencem po svetu.

1.3 VZOREC

- **Vzorec pri analizi radijskih oddaj:** Za vzorec sva vzela 10 oddaj iz serije *Globalna vas* na Valu 202, v katerih so izseljenci stari manj kot 40 let.
- **Vzorec pri intervjuju:** Intervju z Boštjanom Kocmurjem sva opravila 5. 2. 2025 na sedežu Izseljenskega društva Slovenija v svetu.
- **Vzorec pri anketi:** Anketni vprašalnik v papirnati obliki je bil pripravljen za 59 učencev III. triade Zasebne osnovne šole montessori. Nanj so odgovorili vsi učenci. Anketo sva izvedla Borut Maček in Jaka Pogačar v času med 21. in 31. 1. 2025. Anketirala sva vsakega učenca posebej in njegove odgovore sproti vnašala v anketni vprašalnik.
- **Vzorec pri vprašalniku:** Vprašalnik za slovenske izseljence sva pripravila v elektronski obliki. Nanj je odgovorilo 127 izseljencev, kriterijem za raziskovalno nalogo je ustrezalo 113 izpolnjenih vprašalnikov. Vprašalnik so izseljenci izpolnjevali od 25. 3. do 3. 4. 2025.

1.4 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA IN HIPOTEZE

Zastavila sva si naslednja vprašanja in hipoteze:

- a) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Ali se je število slovenskih izseljencev v zadnjih 10. letih povečalo?**

1. HIPOTEZA: Leta 2023 se je izselilo več Slovencev kot leta 2013.

- b) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Kateri so glavni razlogi za izselitev v zadnjih 10. letih?**

2. HIPOTEZA: V zadnjih 10. letih se je več kot polovica Slovencev izselila zaradi ekonomskih razlogov.

- c) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Koliko je približna starost izseljencev v zadnjih 10. letih?**

3. HIPOTEZA: Večina (80 %) izseljencev v zadnjih 10. letih je stara med 25 in 40 let.

- d) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Kje so po mnenju izseljencev pogoji za delo in bivanje boljši - v tujini ali v Sloveniji?**

4. HIPOTEZA: Po mnenju izseljencev so pogoji za delo in bivanje boljši v tujini.

- e) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Ali se večina tistih, ki so se izselili v zadnjih desetih letih, ima namen vrniti v Slovenijo?**

5. HIPOTEZA: Večina tistih (80%), ki so se izselili v zadnjih desetih letih, se ima namen vrniti v Slovenijo.

- f) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Kaj izseljenci najbolj pogrešajo iz Slovenije?**

6. HIPOTEZA: Slovenski izseljenci najbolj pogrešajo svojo družino.

- g) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Ali si najstniki želijo živeti v tujini v prihodnosti?**

7. HIPOTEZA: 80 % učencev III. triade Zasebne osnovne šole montessori si želi v prihodnosti živeti v tujini.

2. TEORETIČNI DEL

2.1 PROBLEMATIKA IZSELJENSTVA

Problematika izseljenstva je za Slovenijo in Slovence zelo pomembna, saj se je v dobrem stoletju samo z zdajšnjega državnega ozemlja za stalno izselilo v tujino precej več kot pol milijona ljudi. Izseljenci in njihovi potomci sestavljajo več kot petino slovenskega naroda. Slovenci pa se uvrščamo med evropske narode, ki so zaradi izseljevanja pretrpeli največ škode. Izseljevanje s slovenskega narodnega ozemlja je bilo najbolj množično od sredine 19. stoletja do sedemdesetih let 20. stoletja, v posameznih obdobjih pa so bili različne pokrajine odseljevanja, območja in države doseljevanja ter vzroki za preselitev. (Fridl et al, 1998, 172)

2.2 VALOVI IZSELJEVANJA

Večje selitve so potekale že pred omenjenim obdobjem. V poznem srednjem veku so Turki na Slovenskem pobili ali nasilno odpeljali v notranjost Balkana okoli 200.000 Slovencev. V obdobju protireformacije na začetku 17. stoletja so se nekateri slovenski protestanti odselili v Nemčijo; nekaj se jih je od tam skupaj z nemškimi protestanti izselilo v Ameriko, kjer so v današnji Georgiji ustanovili naselbino. »Ugodne« razmere za množično izseljevanje so nastale šele sredi 19. stoletja, ko so v avstro-ogrski monarhiji z zemljiško odvezo kmetom zagotovili svobodo gibanja. Tradicionalna kmečka družba se je začela razkrajati. Potekal je beg z dežele, a ljudje, ki so se selili, se zaradi slabo razvite industrije niso mogli ustaliti v slovenskih mestih in trgih; številni so odšli v industrijsko razvite dele Evrope in v čezmorske države, sprva predvsem v Združene države Amerike.

Pri popisu prebivalstva so tam leta 1910 našteali 183.431 prebivalcev, katerih materni jezik je bil slovenščina, deset let pozneje pa že 208.552. Že takrat je Cleveland veljal za tretje največje slovensko mesto (za Ljubljano in Trstom). Najmočnejše je bilo izseljevanje iz južne in severovzhodne Slovenije. Ljudje so se izseljevali zaradi gospodarskih, deloma tudi zaradi političnih razlogov.

Po 1. svetovni vojni se je z gospodarsko krizo izseljevanje še okrepilo in v svet je odšel nov val izseljencev; zaradi omejenega izseljevanja v ZDA se je usmeril v razvite zahodnoevropske države, Kanado, Južno Ameriko in Avstralijo.

Slika 1: Slovenski izseljenci v ZDA (vir: www.slovenec.org)

Med svetovnjima vojnama se je z območij pod oblastjo fašistične Italije zaradi političnih pritiskov odselilo več deset tisoč primorskih Slovencev. To odseljevanje je imelo v marsičem značilnosti begunstva. Ženske iz Vipavske doline so odhajale v Egipt in se zaposlovale kot dovilje in služkinje. Tik pred 2. svetovno vojno jih je bilo tam kar okrog 7000. Po njej se jih je večina vrnila v domovino. Med 2. svetovno vojno so Nemci z območja, ki so ga zasedli, več kot 60.000 Slovencev prisilno izselili v Srbijo, na Hrvaško in v različne dele tretjega rajha. Le malo manj dejavni so bili Italijani in Madžari; ti so ljudi pošiljali v internacijo ali v notranjost matičnih držav. Takoj po 2. svetovni vojni se je s slovenskega ozemlja odselilo skoraj vse nemško prebivalstvo, v petdesetih letih, po priključitvi severnega dela Istre k Sloveniji, pa še večji del Italijanov. V Avstrijo, Nemčijo in Italijo se je odselilo tudi več tisoč Slovencev, zlasti tistih iz mešanih zakonov. V posebno skupino sodi val beguncev, večinoma domobrancev in njihovih družin, ki se je maja 1945 zatekel na avstrijsko Koroško in deloma v Italijo. Več kot 10.000 domobrancev so že poleti 1945 vrnil v Slovenijo in jih tu večinoma pobili. Drugi so se iz prehodnih begunskih taborišč izselili v čezmorske države, največ v Argentino, ZDA, Kanado in Avstralijo, nekaj pa tudi v evropske države. Z današnjega ozemlja Slovenije se je po 2. svetovni vojni razselilo okoli 18.000 Slovencev. Pozneje so se ljudje izseljevali iz gospodarskih razlogov. Samo od leta 1955 do leta 1963 se je iz Slovenije odselilo približno 11.000 prebivalcev. Od šestdesetih let se je izseljevanje upočasnilo in selitvena bilanca je postala pozitivna. Vendar so se izseljevali Slovenci, doseljevali pa pripadniki drugih južnoslovanskih narodov. Za neugodno velja zlasti izseljevanje izobražencev in strokovnjakov, tako imenovani beg možganov, značilen za zadnja desetletja. (Fridl et al, 1998, 172)

Slika 2: Izseljenci po svetu (vir: www.slovenec.org)

2.3 SLOVENSKE IZSELJENSKE SKUPNOSTI

Največje slovenske izseljenske skupnosti so v Severni Ameriki. Po nekaterih podatkih živi v ZDA okrog 300.000 prebivalcev slovenskega etničnega izvora. Čeprav so Slovenci tja prišli že v 17. stoletju, sta zdajšnja slovensko skupnost oblikovala val gospodarskih izseljencev pred 1. svetovno vojno in val političnih beguncev in razseljenih oseb po 2. svetovni vojni. Večina ameriških Slovencev je pripadnikov druge in tretje generacije, zato so jezikovno, kulturno, socialno in politično že del večinskega okolja. Slovenska izseljenska skupnost v Kanadi šteje 30.000 ljudi. Je razmeroma mlada, saj jo sestavljajo večinoma politični izseljenci, ki so se izselili takoj po 2. svetovni vojni, in poznejši gospodarski izseljenci.

Izseljevanje v evropske države je intenzivnejše od 19. stoletja. Zaradi pomanjkljive evidence in asimilacije je ugotavljanje, koliko je slovenskih izseljencev v evropskih državah, težavno. Po predvidevanjih naj bi jih bilo približno 100.000. Največ Slovencev je v industrijsko razvitih Nemčiji (okrog 50.000), Franciji (več kot 4000) in Švedski. V Belgijo (2000 do 3000) in na Nizozemsko so se izseljevali zlasti med svetovnima vojnama. Izseljevanje v sosednji državi Italijo in Avstrijo poteka že dolgo in stalno; število izseljencev je težko ugotoviti. Precej Slovencev je tudi v novonastalih državah na ozemlju Jugoslavije. Največ, okrog 25.000, jih živi na Hrvaškem, predvsem v večjih mestih. V Srbiji jih je več kot 10.000, največ v Beogradu. Tudi v Bosni in Hercegovini je leta 1991 živelo nekaj tisoč Slovencev.

Pomembno območje doseljevanja so države Južne Amerike. Največ Slovencev je v Argentini (približno 30.000), sledijo Brazilija (2000 do 3000), Urugvaj (2000 do 3000) in Venezuela (več kot 1000).

Glavnino izseljenske skupnosti sestavljata dve veji politične emigracije: protifašistična iz obdobja med svetovnima vojnama, večinoma s Primorskega, in protikomunistična, ki je iz begunskih taborišč v Avstriji in Italiji odšla v letih 1948–1951. Slovenska skupnost v Argentini je narodno preživela zaradi dobre organiziranosti in politične vztrajnosti, oprte na katoliško tradicijo. Obe veji politične emigracije sestavljata tudi izseljensko skupnost v Avstraliji, ki šteje okrog 25.000 ljudi. Avstralski Slovenci so se v novi domovini dobro znašli, saj se jih je precej prebilo v srednji sloj. Slovenski izseljenci in njihovi potomci ohranjajo narodno pripadnost z združevanjem v

Slika 3: Slovenci v Argentini (vir: delo.si)

kulturna, prosvetna in športna društva, z založniško dejavnostjo in s povezovanjem s staro domovino. Med prvo generacijo izseljencev so bile zelo dejavne različne gospodarsko-socialne podporne ustanove. Izredno pomembno povezovalno vlogo je imela ves čas izseljevanja slovenska katoliška cerkev, saj je med izseljence vseskozi pošiljala duhovnike. Zaradi prostorske razpršenosti, številnih mešanih zakonov in vpetosti v gospodarsko, politično in kulturno življenje večinske družbe je asimilacija predvsem med potomci zelo močna. (Fridl et al, 1998, 172)

2.4 ZDOMCI IN IZSELJENCI

Rojake, ki so se s slovenskega narodnostnega ozemlja izseljevali na tuje, se je v preteklosti delilo na zdomce in izseljence. V sociološkem pogledu so zdomci tisti, ki naj bi se nameravali vrniti v svojo izvorno domovino, izseljenci pa ne; v pravnem pogledu pa naj bi zdomci ohranili stalno bivališče v izvorni domovini, medtem ko izseljenci ne.

Ker pa se življenjske odločitve in slogi spreminjajo in se zdomstvo pogosto sčasoma spremeni v izseljenstvo, poleg tega sta oba pojma netočna za drugo in nadaljnje generacije, torej potomce zdomcev in izseljencev, se v novejšem času najpogosteje uporablja enotni pojem Slovenci po svetu oziroma s tujko diaspora.

2.5 SODOBNO IZSELJEVANJE JE PREDVSEM ISKANJE BOLJŠIH KARIERNIH PRILOŽNOSTI

Po osamosvojitvi Republike Slovenije se je izseljevanje nadaljevalo v majhnih številkah. Šlo je predvsem za posameznike, ki so se izselili v iskanju boljših kariernih možnosti, zaradi ljubezni, pustolovstva itd. Izseljevanje je poskočilo z zadnjo ekonomsko-finančno krizo (2008/9) in se odlej stalno zvišuje ter dosega približno 9.000 državljanov na leto. Značilnosti sodobnih migrantov so drugačne od prvih treh valov.

Poleg omenjenih obstajajo še manjše »kategorije« slovenskih izseljencev s svojimi značilnostmi, kot so na primer slovenski misijonarji, ki delujejo po svetu.

V Sloveniji delujejo tudi štiri civilnodružbene (nevladne) organizacije, katerih osrednji namen je prav povezovanje Slovencev po svetu z domovino: Svetovni slovenski kongres, Slovenija v svetu, Slovenska izseljenska matica in Rafaelova družba. (Vir: <https://www.gov.si/podrocja/zunanje-zadeve/slovinci-zunaj-slovenije/slovinci-po-svetu/>)

Slika 4: 30. tabor Slovencev po svetu (vir: Izseljensko društvo Slovenija v svetu)

2.6 SLOVENC V EVROPI

Slovence lahko najdemo po vsej Evropi. Veliko se jih je iz domovine izselilo po drugi svetovni vojni, največ v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja zaradi boljših gospodarskih možnosti, preseljevanju pa smo priče tudi danes. Največ Slovencev v Evropi živi v Nemčiji.

Tabela 1: Izseljenci po evropskih državah (vir: <https://www.gov.si teme/slovenci-v-evropi/>)

Država	Št. izseljencev	Društva	Posebnosti
Belgija	ca. 4.000	Slovenska katoliška misija, ni podatka o številu društev	skupnost v Bruslju (uslužbenci evropskih institucij)
Bosna in Hercegovina	do 5.000 (ocena)	8 slovenskih društev (v zvezi »Evropa zdaj«)	dopolnilni pouk slovenskega jezika
Ciper	ca. 100	/	/
Češka republika	350	2 slovenski društvi	/
Črna Gora	ca. 600	1 društvo	/
Francija	ca. 20.000	več slovenskih društev in 4 katoliške misije	dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture
Irska	ca. 1.000	/	/
Liechtenstein	60	1 društvo	/
Luksemburg	700	2 društvi in poslovni klub	dopolnilni pouk slovenščine
Makedonija	ca. 1.200	3 društva	dopolnilni pouk slovenskega jezika
Malta	90	društvo Vitez	/

Nemčija	ca. 50.000	23 slovenskih društev	slovenske katoliške misije, dopolnili pouk slovenskega jezika
Nizozemska	ca. 1.000	3 društva	urice slovenščine za otroke
Poljska	250	poljsko-slovensko društvo prijateljstva	/
Srbija	do 10.000 (ocena)	15 slovenskih kulturnih društev	Nacionalni svet slovenske narodne skupnosti, slovenski dopolnili pouk
Švedska	3.000-5.500	Slovenska zveza na Švedskem (9 slovenskih društev), slovenska katoliška misija	/
Švica	ca. 14.000	skupni koordinacijski odbor slovenskih društev (7)	dopolnilni pouk slovenskega jezika
Velika Britanija	ca. 5.000	britansko-slovensko društvo in slovenska katoliška misija	društvo slovenskih študentov na univerzi v Cambridgeu, spletni časopis Slovenci v Angliji

2.7 SLOVENCİ V SEVERNI AMERIKI

Izseljevanje čez ocean v Severno Ameriko se je pričelo že v 19. stoletju. V manjšem številu se je nadaljevalo tudi po prvi in po drugi svetovni vojni. Danes po ocenah tam živi okoli 350 tisoč oseb slovenskega rodu. Slovenska organiziranost v tem delu sveta je zelo razvejana (narodni domovi, župnije, farme, muzeji), na ta način ohranjajo slovensko izročilo.

Najnovejša in trenutno najbolj odmevna je fundacija **American Slovenian Educational Foundation (ASEF)**, ki podpira gostovanje potomcev slovenskih izseljencev v Sloveniji in po drugi strani slovenskih raziskovalcev in študentov pri mentorjih slovenskega rodu v ZDA in drugod po svetu.

Tabela 2: Izseljenci v Severni Ameriki (vir: <https://www.gov.si/teme/slovenci-v-severni-ameriki/>)

Država	Št. izseljencev	Društva	Posebnosti
Kanada	40.–50.000	več kot 50 slovenskih društev, 5 slovenskih župnij	kanadsko-slovenska gospodarska zbornica
Mehika	ca. 80	1 društvo	/
ZDA	ca. 300.000	Največja slovenska narodna podpora in Kranjska slovenska katoliška jednota	Cleveland, Lemont

2.8 SLOVENCİ V JUŽNI AMERIKI

V Južni Ameriki po ocenah živi več kot 30 tisoč oseb slovenskega rodu. Največ jih je v Argentini, manjše skupnosti pa živijo tudi v drugih južnoameriških državah. Priseljevali so se v treh valovih – pred prvo svetovno vojno, med obema vojnoma in po drugi svetovni vojni. Še danes so zelo aktivni, posebej pripadniki povojnega vala in njihovi potomci, organizirani so v

številna društva, prav tako marsikje organizirajo slovensko sobotno šolo, na ta način uspešno ohranjajo znanje slovenskega jezika in narodno pripadnost tudi med mladimi.

Tabela 3: Izseljenci v Južni Ameriki (vir: <https://www.gov.si/teme/slovenci-v-juzni-ameriki/>)

Država	Št. izseljencev	Društva	Posebnosti
Argentina	ca. 30.000	krovna organizacija Zedinjena Slovenija, več društev	slovenske šole, pevski zbori, gledališke skupine, umetniške skupine, srednješolski tečaj, športna igrišča, sakralni objekti, radijska oddaja
Brazilija	ca. 6.000	zveza Slovencev v Braziliji	Gospodarska zbornica Slovenija -Brazilija, Slovenska globalna poslovna povezava
Čile	ca. 300	1 društvo	/
Kolumbija	ca. 150	1 društvo	/
Urugvaj	do 2.000	1 društvo	/
Venezuela	do 650	1 društvo	/

2.9 SLOVENC V AVSTRALIJI IN NA NOVI ZELANDIJI

V Avstraliji in Novi Zelandiji po ocenah živi med 20 in 25 tisoč Slovencev in njihovih potomcev. Na ta del sveta so se naši rojaki začeli priseljevati že v začetku 20. stoletja, večina pa se jih je pod južni križ preselila v dveh desetletjih po drugi svetovni vojni. V zadnjih letih se je število novih izseljencev v ta del sveta ponovno povečalo. Organizirani so v številna društva.

Tabela 4: Izseljenci v Avstraliji in na Novi Zelandiji (vir: <https://www.gov.si/teme/slovenci-v-avstraliji/>)

Država	Št. izseljencev	Društva	Posebnosti
Avstralija	20.–25.000	11 slovenskih društev in 3 verska središča	radijske oddaje in postaje
Nova Zelandija	ca. 400	1 društvo	/

3. EKSPERIMENTALNI ALI EMPIRIČNI DEL

3.1 OBDELAVA STATISTIČNIH PODATKOV

Na spletni strani statističnega urada RS so zadnji objavljeni podatki o izseljencih za leto 2023. Analizirala sva podatke za zadnjih 10 let. Podatki za leto 2023 kažejo, da se je iz države izselilo 4877 prebivalcev, od tega več žensk, in sicer 2564, moških pa 2313. Istega leta se je priselilo v državo 3456 državljanov RS, od tega zopet več žensk, in sicer 1885, moških pa 1571.

Število izseljenih je bilo torej v letu 2023 večje kot število priseljenih.

Tabela 5: Priseljeni državljani RS v letu 2023

Skupaj	Ženske	Moški
3456	1885	1571

Tabela 6: Odseljeni državljani RS v letu 2023

Skupaj	Ženske	Moški
4877	2564	2313

Vir Tabele 5 in Tabele 6: <https://www.stat.si/statweb/News/Index/13269ž>

Podatki za obdobje zadnjih desetih let kažejo, da je odseljenih državljanov RS vsako leto več kot priseljenih. Edina izjema, ko je bilo več priseljenih, je bilo leto 2020. Predvidevamo, da lahko ta enkratni in nenaden pojav pripišemo pojavu covida po vsem svetu. Število odseljenih je v letih 2013 do 2017 naraščalo, ko je doseglo svoj višek v zadnjih desetih letih, in sicer se jih je odselilo 8384. Po tem letu je število odseljenih nekoliko upadlo in se do leta 2023 giba okoli 5.000 izseljencev na leto.

Število priseljenih pa je med leti 2013 in 2018 rahlo naraščalo, od 1897 do 3745 prebivalcev. Skokovito je naraslo že omenjenega leta 2020, ko se je v Slovenijo vrnilo 10 577 prebivalcev. Po tem letu pa se število priseljenih spet giba okoli 3.000 prebivalcev.

Če pogledamo celotno število priseljenih v letih 2013–2023, lahko opazimo, da se je v teh 10. letih število povečalo za 2/3. Največji val priseljevanja je bil v letu 2020. Prav tako se večja delež priseljenih tujih državljanov. V vseh teh letih je bil večji od 50 %, v letu 2023 je znašal dobrih 86 %. Skupno število odseljenih je v teh 10. letih se je prav tako povečalo za polovico. Do leta 2018 je bilo število odseljenih državljanov RS nekoliko večje od števila odseljenih tujcev. Od leta 2018 naprej pa je število odseljenih tujcev večje od števila odseljenih državljanov, leta 2023 je število večje kar za 2/3.

Na podlagi teh podatkov lahko sklepamo, da se povečuje število priseljenih tujih državljanov in posledično se tudi spreminja sestava prebivalcev naše države.

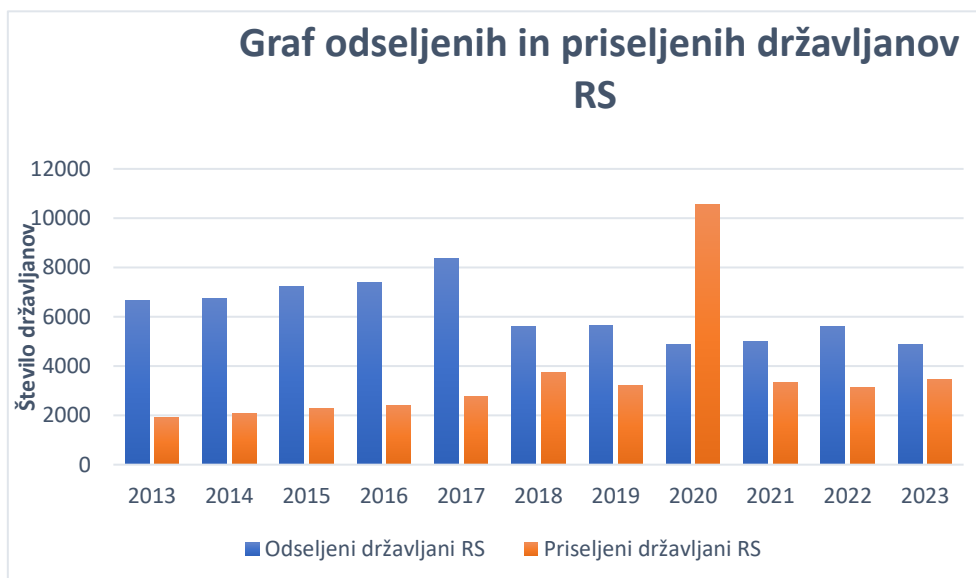
Tabela 7: Priseljenci v letih 2013–2023

Leto	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vsi priseljenci	11923	11820	13011	14393	16409	25395	28123	32188	20214	30356	29990
Št. preb. RS	1897	2087	2297	2403	2785	3745	3218	10557	3342	3133	3456
Tuji državljanji	10026	9733	10714	11990	13624	21650	24905	21631	16872	27223	26534

Tabela 8: Odseljenci v letih 2013–2023

Leto	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vsi odseljenci	11877	12535	12970	13555	15423	11914	13520	16122	19089	18902	19950
Št. preb. RS	6658	6755	7221	7406	8384	5609	5641	4886	5015	5593	4877
Tuji državljanji	5219	5780	5749	6149	7039	6305	7879	11236	14074	13309	15073

Vir Tabele 7 in 8: <https://www.stat.si/statweb/News/Index/13269ž>

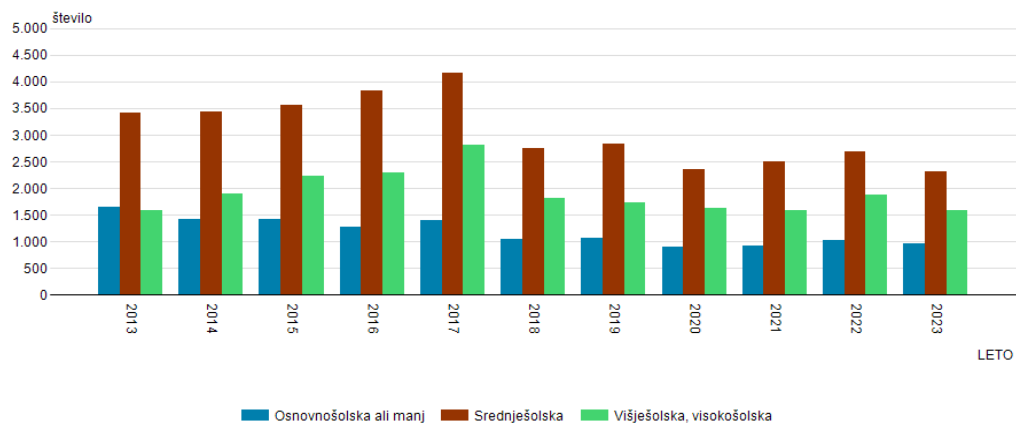

Graf 1: Odseljeni in priseljeni državljani RS v letih 2013–2023

S pomočjo podatkov Statističnega urada RS sva preverila tudi izobrazbeno strukturo izseljencev z zadnjih desetih letih. Iz spodnjega grafa se vidi, da med izseljenci celotno obdobje

prevladujejo prebivalci s končano srednješolsko izobrazbo. Število izseljencev z osnovnošolsko izobrazbo ali manj upada, hkrati se večja delež tistih, ki imajo višje ali visokošolsko izobrazbo.

Odseljeni prebivalci, stari 15 ali več let po: IZOBRAZBA, LETO. Spol - SKUPAJ, Starostne skupine - SKUPAJ, Državljeni RS.

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Graf 2: Odseljeni prebivalci RS v letih 2013–2023 po izobrazbi, vir Statistični urad Republike Slovenije

3.2 ANALIZA RADIJSKIH ODDAJ

Radijska oddaja *Globalna vas* na Valu 202 raziskuje življenja slovenskih izseljencev po svetu. Oddaja ponuja vpogled v izkušnje tistih, ki so zapustili domovino zaradi dela, študija, družinskih razlogov ali želje po novih priložnostih. Skozi osebne zgodbe izseljencev spoznamo izzive prilagajanja na tuje okolje, ohranjanja slovenske identitete ter navezanosti na domovino. Poleg osebnih pripovedi oddaja vključuje tudi pogovore s strokovnjaki, ki osvetljujejo trende izseljevanja, razloge zanj ter njegov vpliv na slovensko družbo. Predstavljene so tudi slovenske skupnosti v tujini, ki pomagajo povezovati rojake in ohranjati slovensko kulturo po svetu.

Globalna vas tako ni le oddaja o odhodih, temveč tudi o tem, kako se Slovenci po svetu povezujejo, prilagajajo in prispevajo k mednarodnemu okolju. Skozi raznolike zgodbe poslušalcem ponuja razmislek o tem, kaj pomeni biti Slovenec v tujini ter kako ostati povezan s koreninami, ne glede na razdaljo. Zato sva se odločila, da jih bova uporabila v namen za pridobivanje podatkov. Poslušala sva samo podkaste, kjer so izseljenci mlajši od 40 let in starejši od 20.

Pred analizo oddaj sva pripravila vprašalnik, s pomočjo katerega sva vse oddaje obdelala na enak način. Želela sva izvedeti, kdo je izseljenec (ime, priimek, okvirna starost, poklic), kdaj in kam se je izselil, kaj je bil razlog njegove selitve in katere razlike bi izpostavil med Slovenijo in tujino. Zapisala sva tudi posebnosti, če jih je izseljenec izpostavil.

Slika 5: Logo oddaje *Globalna vas*

Analizirala sva naslednjih 10 oddaj:

1. oddaja: Tuširanje po 22. uri prepovedano! (objavljeno: 23. 5. 2024)
2. oddaja: Ne gre mi za to, da bom v kateremkoli športu najboljša (objavljeno: 31. 10. 2024)
3. oddaja: Birmingham: z mestnim avtobusom od Etiopije do Pakistana (objavljeno: 19. 9. 2024)
4. oddaja: Po selitvi v Mehiko oslepela (objavljeno: 30. 1. 2025)
5. oddaja: Na Finskem ni težko zlesti do srednjega razreda (objavljeno: 9. 1. 2025)
6. oddaja: Na cesti me je ves čas vleklo na desno (objavljeno: 23. 1. 2025)
7. oddaja: Neža v Berlinu vodi dialog med priseljenci in lokalno skupnostjo (objavljeno: 24. 10. 2024)
8. oddaja: "Ti pa nisi belka. Imaš belo kožo, ampak afriško srce." (objavljeno: 28. 11. 2024)

9. oddaja: Jasmina Takano, Japonska (objavljeno: 12. 3. 2020)

10. oddaja: Kako diši New York? (objavljeno: 21. 11. 2024)

Tabela 9: Izbor 10 radijskih oddaj Globalna vas (vir: <https://val202.rtvsl.si/podcast/globalna-vas/129202817>)

Št. oddaje	Ime in priimek	Kdaj in kam se je odselil?	Razlog selitve	Razlika	Posebnost	Poklic
1.	Ines Meršak in Jure Slak	Švica (Adliswil); leto: sredi pandemije	služba	Švica: zelo strog red in urejeno gospodarstvo, manj dopusta in krajši porodniški dopust	Tuširanje je po 22. uri prepovedano.	programerja
2.	Alenka Mali	Kanada, 2015	šport, družina	Kanada: denarna vrednost, šport, ljudje	Vsako zimo se nekam seli.	alpinizem, deskanje, turno smučanje, base jumping
3.	Bor Zaviršek	Velika Britanija, 2015	nova izkušnja, boljši pogoji za življenje	Anglija: bolj poceni; Slovenija: bolj prijetno življenje	/	delo v tovarni z verigami
4.	Mateja Pineda	Mehika, leto:/	obisk prijatelja, nato se je odločila, da bo tam živela	Mehika: zelo nevarno okolje; se da delati, tudi če si slep Slovenija: bolj varna	Nekaj let po prihodu v Mehiko oslepela.	učiteljica angleščine
5.	Jan Petrač	Finska, 2019	ljubezen	Finska: višje plače, največ ljudi v srednjem razredu, ljudje bolj tihi in zadržani	kot tujec privilegiran	trener atletike
6.	Tadej Venta	Islandija (Keflavik), 2008	radovednostnova izkušnja	Islandija: boljša plača, ljudje so bolj umirjeni	sploh ne opazuje več severnega sija; zaradi vulkanov se počutijo kot v vojni	receptor in reševalec iz vode na lokalnem bazenu
7.	Neža Peterle	Nemčija (Berlin), leto: pred nekaj leti	partner	Nemčija: več možnosti za obsežne dejavnosti; še vedno nekaj rasnega razlikovanja		Zavod za aktivno različnost
8.	Jana Dular Wang'ombe	Kenija, 2008	humanitarna pomoč	Kenija: skupnosti bolj povezane, bolj so skromni	14 x prebolela malarijo; ljudje zaslužijo povprečno 50 €	ustanoviteljica izobraževalno-vzgojnega centra

9.	Jasmina Takano	Japonska (Tokio), 2015	tja jo je vleklo že od otroštva	Japonska: otroci so malo bolj vzgojeni, odlična hrana, preveč vljudni	V službi ne smeš domov pred šefom. Če narediš napako, bo posledice prevzel cel kolektiv.	učiteljica angleščine v vrtcu
10.	Žan Tetičkovič	ZDA (New York), leto: /	glasba	Slovenija: zrak je bolj oster, a bolj čist.	Ko greš spat, zunaj še vedno nekaj šumi.	glasbenik, predavatelj na Stony Brook University

3.3 INTERVJU

5. februarja 2025 sva skupaj z mentorico opravila intervju z Boštjanom Kocmurjem, ki je generalni tajnik Izseljenskega društva Slovenija v svetu (SvS). Obiskali smo ga v prostorih društva, ki ima svoj sedež v prostorih Škofijske klasične gimnazije v Ljubljani.

Pred pogovorom sva pripravila vprašanja, na katera sva želela dobiti odgovore:

1. Kakšen je trend izseljevanja iz Slovenije v zadnjem obdobju?
2. Kakšne pogoje mora izpolnjevati nekdo, da postane izseljenec?
3. Kaj je namen izseljenskih društev?
4. V kateri državi so slovenski izseljenci najbolj dejavni?

Slika 6: Borut in Jaka z Boštjanom in Anjo Kocmur

Pogovor je bil zelo zanimiv in nama je poleg odgovorov na zgornja vprašanja prinesel še nove vidike glede izseljenske tematike. Celoten intervju je dodan v prilogi, tukaj pa navajava nekaj ključnih poudarkov, ki so nama pomagali k širšemu razumevanju tematike:

- Boštjan Kocmur: »Mi smo vsa leta skušali priti do informacij o ljudeh, ki odhajajo, vsaj v številkah. To je delikatna zadeva zaradi osebnih podatkov oziroma varovanja osebnih podatkov. Na notranjem ministrstvu nam teh podatkov prav tako ne bodo dali, tako da mi operiramo v glavnem s takšnimi podatki, ki se včasih pojavijo. Koliko so ti podatki preverjeni, je vprašanje, ampak recimo od mladine, ki odhaja, se jih okoli 40 odstotkov vrača. Kdaj se vračajo, je pa drugo vprašanje. Ponavadi mladi gredo, da se bodo izobrazili, doživeli nove izkušnje. V večji meri tudi svet ponuja več možnosti, tudi boljše plače.«
- Boštjan Kocmur: »Slovenija je sedaj na primer v takšni kritični točki, da nekatere vrhunske strokovnjake težko pridobiva nazaj. Zdaj nam je ta ocena, da se jih 40 odstotkov kljub temu vrača, lahko v veselje, v takšni meri, da se v nekem obdobju tudi večje količine ljudi vračajo. Tako kot stoji svet, je danes komunikacija, možnost mobilnosti bistveno lažja, kot je bila nekoč.«
- Boštjan Kocmur: »Današnji izseljenci tudi ne potrebujejo podpore izseljenskih skupnosti v tujini. V teh skupnostih je največ takšnih vključenih, ki so recimo versko povezani. Na primer z župnijami.«
- Boštjan Kocmur: »Lahko, vendar se optimistično vedno govori o kroženju možganov. Tukaj imamo tudi eno zelo pozitivno pobudo, ki so jo pred desetimi leti ustanovili slovenski profesorji na ameriških univerzah, ki so se ponudili kot mentorji slovenskim študentom. To je ena pozitivna stvar, ker imajo izseljenski otroci, ki študirajo na teh univerzah, priložnost in interes priti v Slovenijo in se soočiti s slovenskim učnim sistemom. Na tak način jim tudi približaš Slovenijo. To je združenje ASEF.«
- **Jaka:** »Kam se pa zdaj največ izseljujejo? So kakšni podatki?« **Boštjan Kocmur:** »Ja, največ v Evropo, največ v Nemčijo in Anglijo, nekaj tudi v Francijo. V Ameriko, tudi v Kanado.«
- **Jaka:** »Kaj je namen teh izseljenskih društev?« **Boštjan Kocmur:** »Namen je ohranjati slovensko identiteto, bogastvo slovenske kulture in deliti iste vrednote. Zato so tudi, recimo, diferenciacije. Tam, kjer je cerkvena prisotnost, je mogoče malo obogatena z različnimi srečanji. Drugače je pa tudi to prisotnost slovenske identitete.«
- **Jaka:** »Kje so ta društva najbolj dejavna?« **Boštjan Kocmur:** »Najbolj dejavna so zagotovo v Argentini. Kljub temu da je oddaljena, in da že 80 let ni priliva novih izseljencev. Ampak je tudi specifika, ker je bilo to nehoteni odhod ljudi, ki so morali zapustiti Slovenijo.«

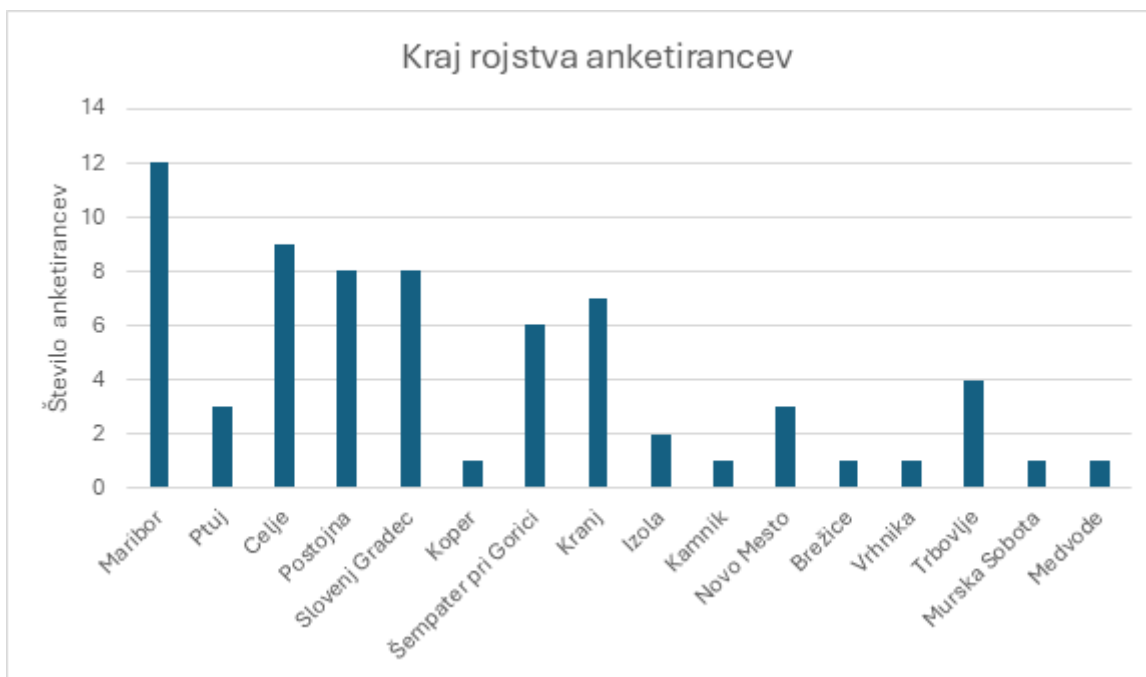
3.4. ANKETA

Med 22. in 31. 1. 2025 sva izvedla anketo med učenci III. triade OŠ montessori. Z anketo sva želela izvedeti, ali poznajo kakšnega slovenskega izseljenca. V primeru, da so ga poznali, sva jih vprašala, če je sorodnik, znanec ali znana osebnost. Vprašala sva jih tudi, če poznajo kraj, kamor so se izselili, vzrok odselitve iz Slovenije in koliko časa tam že živijo. Povprašala sva jih tudi, če imajo kontakt tega izseljenca. Nato sva vse učence še vprašala, če si želijo v prihodnosti živeti v tujini. Izpolnjen anketni vprašalnik je v prilogi. Anketo sva izvedla med vsemi učenci III. triade, skupaj 59.

3.5 VPRAŠALNIK ZA MLADE SLOVENSKE IZSELJENCE

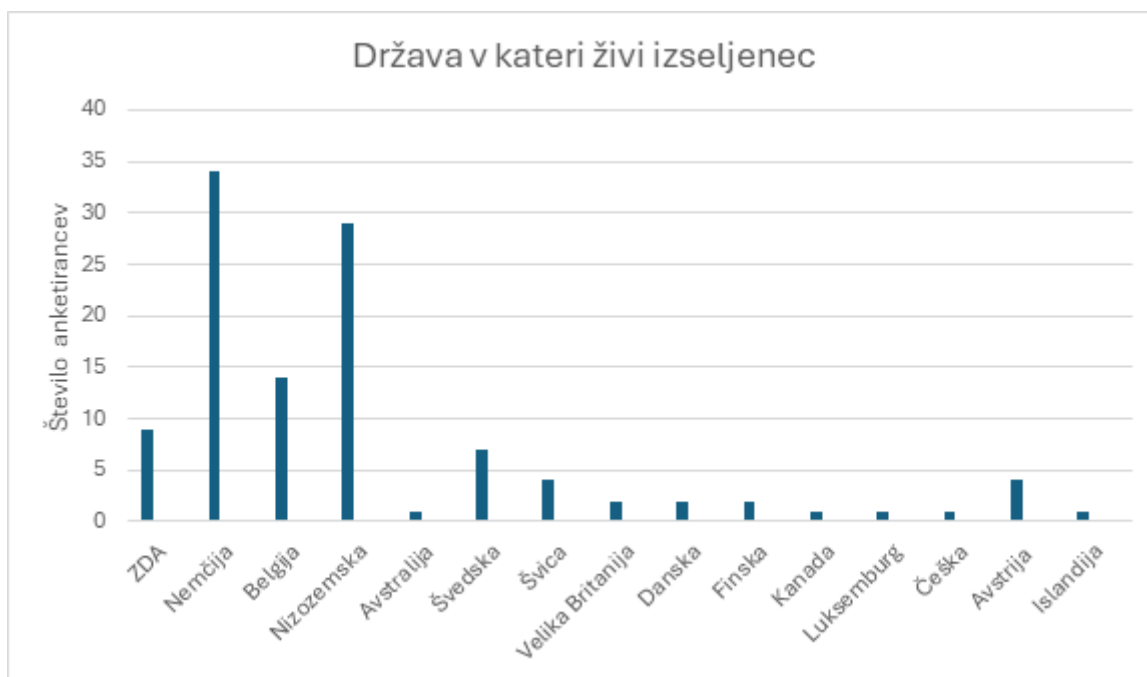
O vzrokih in izzivih izseljevanja sva želela povprašati mlade slovenske izseljence, stare med 20. in 40. let. V ta namen sva v elektronski obliki pripravila kratek vprašalnik z 11 vprašanji. Izziv, s katerim sva se soočila, je bilo pridobivanje kontaktov slovenskih izseljencev. Po besedah Boštjana Kocmurja iz Izseljenskega društva Slovenija v svetu v Sloveniji ne obstaja ustanova, ki bi imela kontakte vseh slovenskih izseljencev. Veliko je takih izseljencev, ki lahko že več let živijo v tujini, pa niso spremenili naslova stalnega bivališča, zato niso nikjer evidentirani kot izseljenci. Odločila sva se, da vprašalnik s prošnjo po razpošiljanju pošljeva organizacijam, ki se ukvarjajo s tematiko izseljevanja: Rafaelova družba, Slovenski svetovni kongres, Izseljensko društvo Slovenija v svetu, Društvo Vtis, ASEF, Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu. Vprašalnik sva poslala tudi na nekaj slovenskih ambasad v tujih državah: ZDA, Nemčija, Argentina, Avstralija itd. Za pomoč pri razpošiljanju vprašalnika pa sva prosila tudi učitelje naše šole, ki so ga razposlali svojim prijateljem in znancem v tujino. V 10 dneh je na vprašalnik odgovorilo 127 izseljencev. Kriterijem raziskovalne naloge je ustrezalo 113 izpolnjenih vprašalnikov, pri ostalih so bili izseljenci mlajši od 20. let ali starejši od 40. let. Vprašalnik je izpolnilo največ izseljencev, starih 33 let.

Slaba polovica anketirancev se je rodila v Ljubljani (45). Ostali anketiranci so prihajali iz različnih krajev Slovenije. Na podlagi tega lahko sklepamo, da izseljevanje ni omejeno le na določena mesta ali kraje v Sloveniji.

Graf 3: Kraj rojstva anketirancev

Sodelujoči so se izselili iz Slovenije med leti 2010 in 2024. Največ se jih je izselilo leta 2018 in 2022. Sedaj jih največ živi v Nemčiji (34), na drugem mestu je Nizozemska (29) in na tretjem Belgija (14). Največ sodelujočih izseljencev živi v državah Evropske unije.

Graf 4: Država, v kateri živi izseljenec

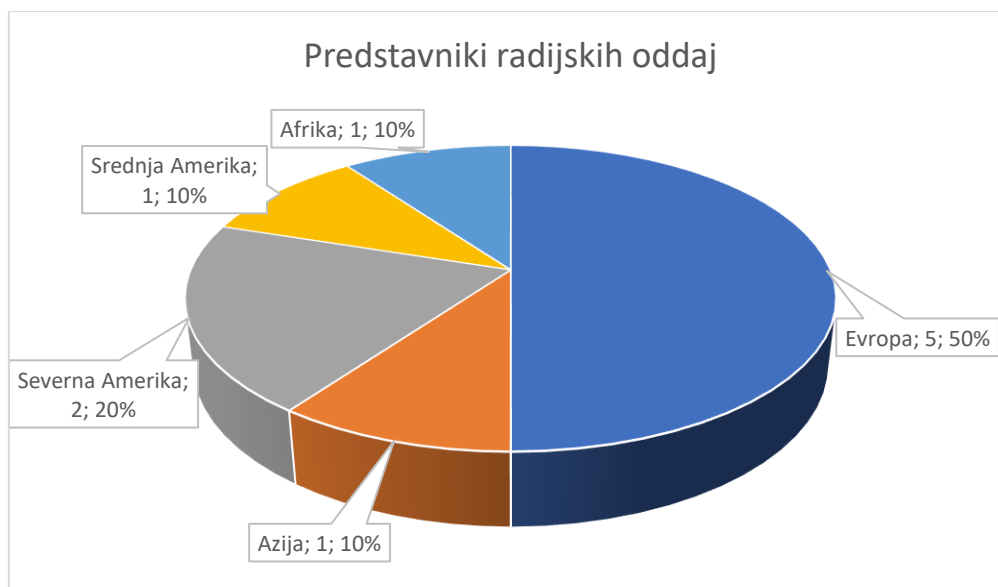
4. REZULTATI

4.1. TREND IZSELJEVANJA

Glede na statistične podatke, ki sva jih analizirala za obdobje zadnjih 10. let, lahko potrdiva, da se trend izseljevanja nadaljuje. V obdobju 2013–17 je bilo število izseljencev večje. Leta 2017 je doseglo višek z dobrih 8000 izseljencev. Po tem letu je število izseljencev nekoliko manjše, in sicer okoli 5000 vsako leto.

Glede na pretekle valove izseljevanja predvidevava, da so glavni razlogi za večji porast izseljevanja predvsem izredne razmere, kot so na primer ekonomske krize ali politično nestabilne razmere (vojne ipd.). Ker teh izrednih razmer trenutno ni, je število izseljencev manjše. Izseljevanje je sicer proces, ki se nikoli povsem ne ustavi, zato lahko predvidevava, da se bo število izseljencev v prihodnosti spreminjalo, predvsem takrat, ko bo prišlo do izrednih razmer. Izseljenci, ki so sodelovali pri vprašalniku, ostale spodbujajo k selitvi v tujino in jo večinoma opisujejo kot izziv, ki ga je vredno poizkusiti.

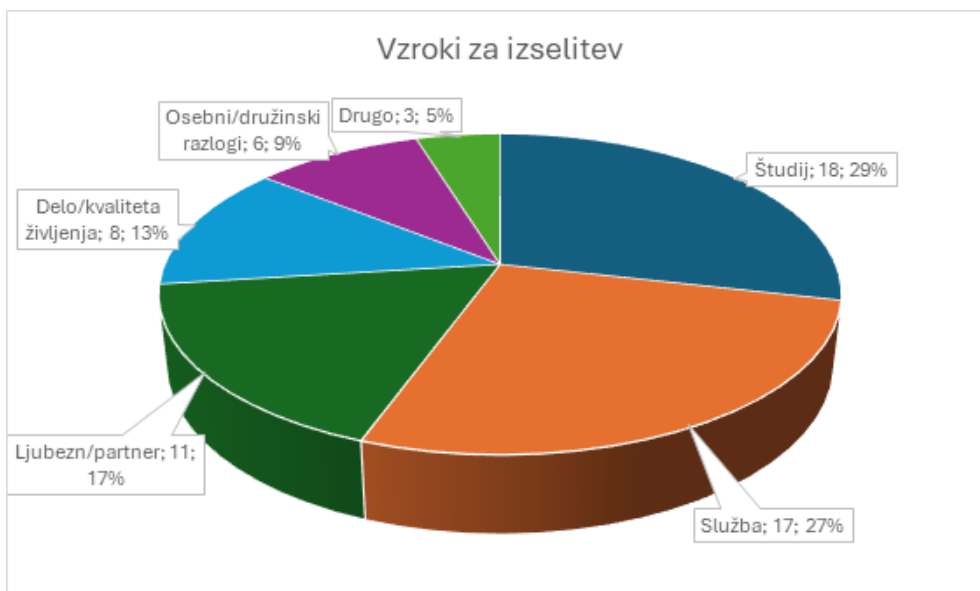
Tudi danes se glede na analizo, ki sva jo naredila med radijskimi oddajami in v pogovoru z Boštjanom Kocmurjem, mladi izseljujejo predvsem v Evropo, ZDA in Avstralijo. Destinacije so zelo podobne kot v prejšnjih valovih izseljevanja. Je pa čedalje več posameznikov, ki izberejo tudi druge države, torej je razpršenost Slovencev danes večja.

Graf 5: Predstavniki radijskih oddaj

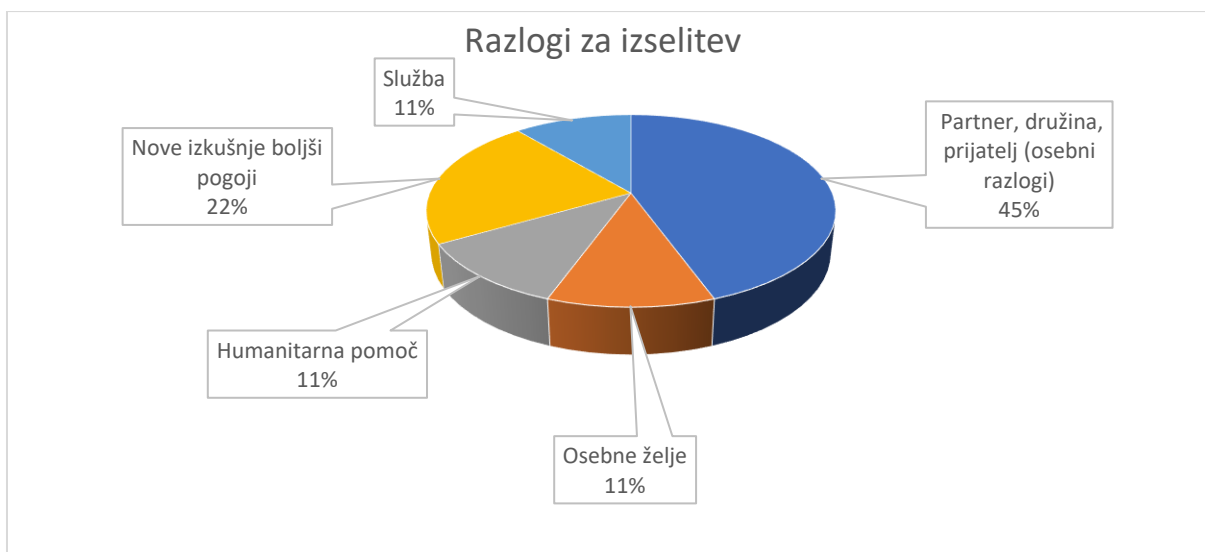
4.2. GLAVNI VZROKI IZSELJEVANJA

Glavni vzroki izseljevanja so v zadnjih desetih letih glede na analizo vprašalnika in radijskih oddaj ter po besedah Boštjana Kocmurja bolj osebne narave. Iz analize vprašalnika za izseljence mladi iščejo nove priložnosti in izkušnje glede študija, dela in življenja, večkrat pa je razlog za selitev tudi ljubezen.

Graf 6: Vzroki anketirancev za izselitev slovenskih izseljencev

Podobno je pokazala analiza oddaj Globalne vasi, kjer so bili glavni razlogi za izselitev osebne narave (partnerska zveza oz. družina ter iskanje novih izkušenj in boljših pogojev).

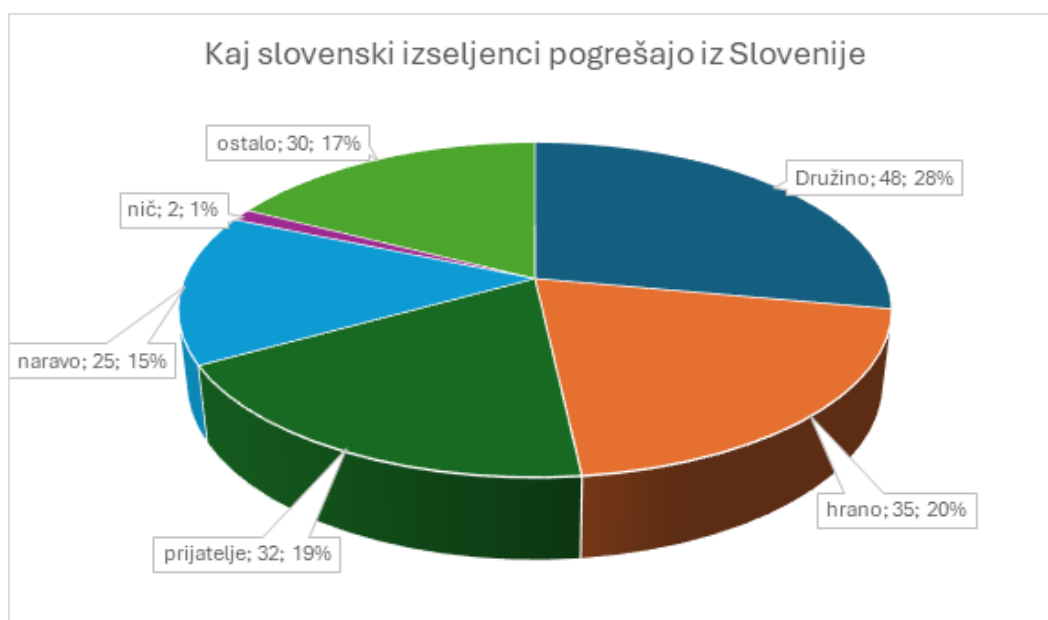
Graf 7: Razlogi za izselitev v oddajah Globalna vas

Po besedah izseljencev v oddaji *Globalna vas* ima tujina kar nekaj prednosti. Navajali so višje plače, cenejše življenje, več možnosti za obslužbene dejavnosti, ljudje so bolj umirjeni, skromni in povezani.

Kot prednost življenja v Sloveniji navajajo le tri stvari, in sicer občutek večje varnosti, zrak je ostrejši in čistejši, bivanje v naši deželi je prijetnejše

Izseljenci navajajo tudi nekaj posebnosti življenja v tujini.

Iz analize vprašalnika za izseljence pa izvemo, da v tujini najbolj pogrešajo svojo družino, slovensko hrano, prijatelje in naravo. Le dva anketiranca sta odgovorila, da ne pogrešata nič. Ta podatek naju ni presenetil, saj veljamo Slovenci za narod, ki je tradicionalno povezan s svojo družino in hkrati ceni lepoto naše dežele.

Graf 8: Kaj slovenski izseljenci pogrešajo iz Slovenije

Iz analize vprašalnika tudi izvemo, da se je kar 80 % izseljencev dobro vključilo v novo družbeno okolje. Le slabih 8 % jih je odgovorilo, da je bila vključitev slaba. Iz tega lahko sklepamo, da so slovenski izseljenci odprti, prilagodljivi in učljivi za nove spremembe ter posledično nimajo težav s prehajanjem v novo okolje. Kot najbolj pogoste izzive ob prihodu v novo okolje so sicer sodelujoči navedli učenje novega jezika, urejanje dokumentov in iskanje stanovanja.

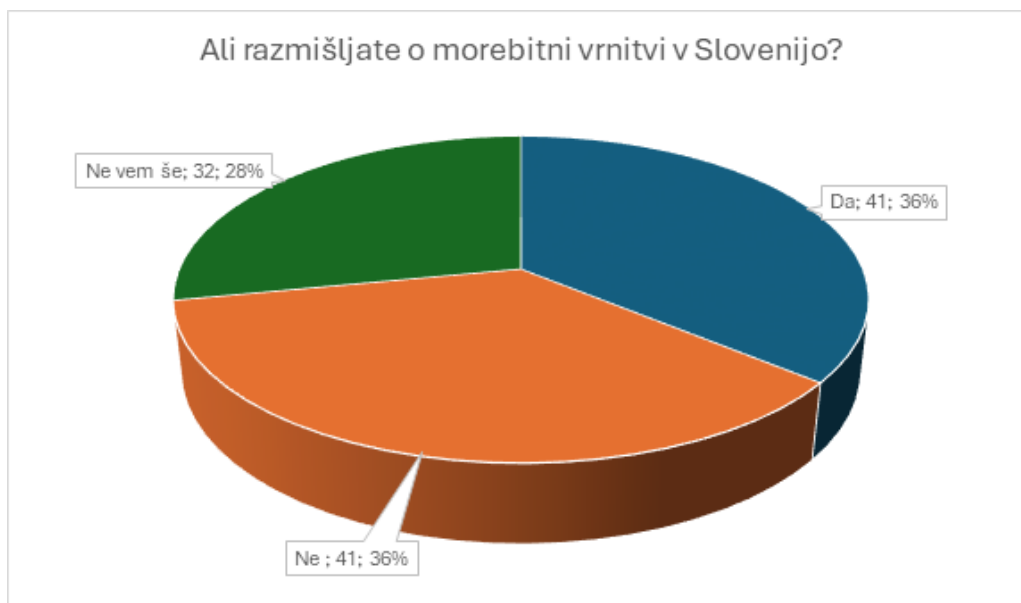
Graf 9: Kako so se izseljenci vključili v družbo

4.3 KROŽENJE MOŽGANOV

Glede na analizo statističnih podatkov, kjer se vidi, da se izseljuje čedalje več ljudi z višjo izobrazbo, sva se spraševala, ali gre za t. i. beg možganov. To sva opredelila tudi z naslovom te raziskovalne naloge »*Adijo, pamet!*«. S pomočjo besedne igre sva želela nakazati, da se izseljevanje bolj izobraženega prebivalstva povečuje in da to lahko prebudi določeno skrb za slovenski narod.

Po besedah Boštjana Kocmurja gre danes za nekoliko drugačen proces, in sicer t. i. kroženje možganov. To pomeni, da se mladi izobraženci po nekaj letih življenja v tujini vrnejo nazaj v Slovenijo, s seboj pa prinesejo nove študijske in delovne izkušnje. S tem pa prispevajo tudi k drugačnemu oz. boljšemu razvoju naše države.

Večina izseljencev iz radijske oddaje je omenila, da se želi vrniti nazaj v Slovenijo, večina pa še ne ve, kdaj točno bo to. Veliko bolj pa sva bila presenečena nad odgovori anketirancev, kjer jih enako število odgovorilo, da se želijo ali ne želijo vrniti v Slovenijo. Dobrih 30 % pa glede vrnitve še ne ve. Predvidevala sva, da se bo večina izseljencev želela vrniti, zato bi naju v morebitnem nadaljevanju raziskovanja zanimalo, kaj so razlogi, zaradi katerih bi želeli ostati v tujini.

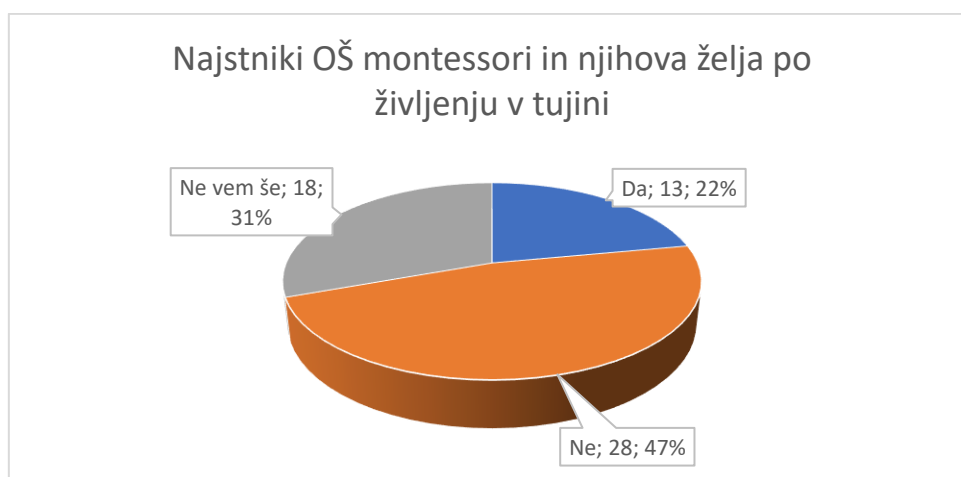

Graf 10: Kako izseljenci razmišljajo glede vrnitve v Slovenijo

Zanimiv pa se nama je zdel podatek Boštjana Kocmurja, ki je v intervjuju omenil, da se z vsakoletno organizacijo taborov za maturante po svetu krepi njihova povezanost s Slovenijo in tako se nazaj vračajo vnuki izseljencev. Gre za simbolno vrnitev Slovencev.

4.4 NAJSTNIKI IN IZSELJEVANJE V PRIHODNOSTI

S pomočjo ankete v III. triadi OŠ montessori sva ugotovila, da si želi živeti v tujini v prihodnosti 1/5 najstnikov, 1/3 najstnikov še ne ve, 1/2 pa si tega ne želi. Predvidevala sva, da bo odstotek tistih, ki si želijo živeti v tujini, višji.

Graf 11: Najstniki in njihova želja po življenju v tujini

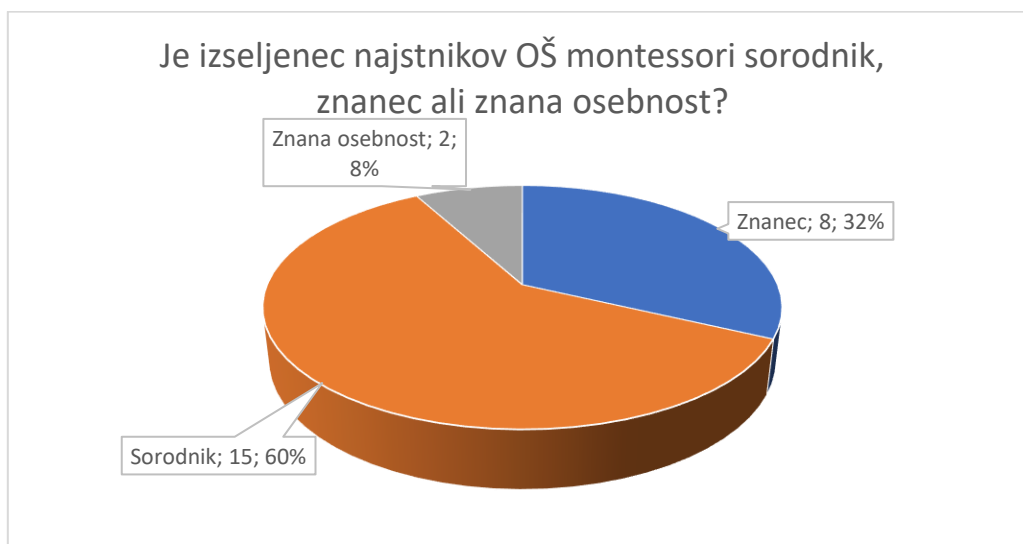
Zanimalo naju je, koliko najstnikov pozna kakšnega sorodnika ali znanca, ki je slovenski izseljenec. Podatke sva prikazala na Grafu 12.

Graf 12: Število najstnikov OŠ montessori, ki poznajo kakšnega slovenskega izseljenca

Ugotovila sva, da več kot polovica najstnikov (56 %) ne pozna nobenega slovenskega izseljenca, slaba polovica pa ga pozna (44 %). Ta podatek naju je presenetil, saj sva pričakovala, da ima velika večina kakšnega sorodnika ali vsaj znanca, ki se je v preteklosti izselil. Morda je razlog tudi v tem, da ti izseljenci pripadajo predvsem III. valu izseljevanja in so sedaj že pokojni. Če generacije starih staršev ali staršev najstnikove niso imeli stikov z njimi, se povezave izgubijo.

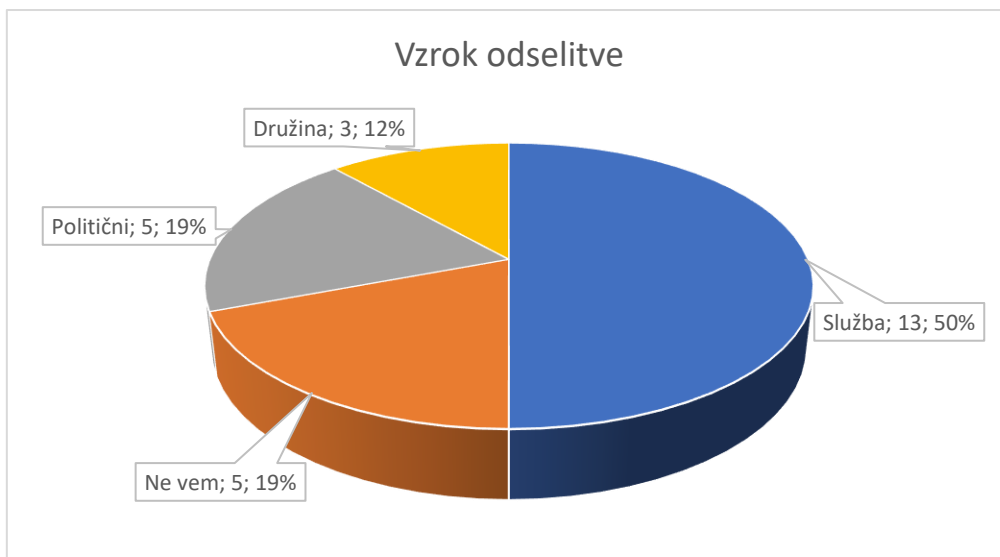
Izmed tistih, ki poznajo kakšnega slovenskega izseljenca, naju je zanimalo, ali je to sorodnik, znanec ali znana osebnost.

Graf 13: Je izseljenec najstnikov OŠ montessori sorodnik, znanec ali znana osebnost?

Ugotovila sva, da ima največ (15) najstnikov svojega sorodnika, ki je izseljenec.

Zanimalo naju je še vzrok odselitve teh izseljencev.

Graf 14: Razlogi za izselitev

Prevladujoč razlog odselitve je služba, sledijo politični razlogi in družina. Za nekatere izseljence učenci ne poznajo razloga za izselitev.

Izseljenci v vprašalniku spodbujajo vse, ki razmišljajo o izselitvi, naj izkusijo to možnost. Predlagajo, da se čim hitreje vključijo v novo družbo in naučijo novega jezika. Predlagajo tudi, da se vključijo v razne športne ali kulturne dejavnosti. Hkrati tudi svetujejo, da imajo podporo družine ali prijateljev.

5. RAZPRAVA

5.1. PRIMERJAVA RAZLIČNIH OBDOBIJ SELITEV SLOVENCEV

Iz zgornjih rezultatov sva pripravila primerjavo sodobnega izseljevanja Slovencev s preteklimi tremi večjimi valovi izseljevanja. Glavna območja, kamor se danes selijo Slovenci, še vedno ostajajo Evropa, ZDA in Avstralija. Glavna razlika pa je v razlogih za izseljevanje. Danes prevladujejo osebni razlogi, predvsem ljubezen, želja po novih izkušnjah in boljše zaposlitvene možnosti. Zato to obdobje izseljevanja ne poteka v skupinah, ampak se izseljujejo posamezniki, katerih izobrazba je čedalje višja.

Tabela 10: Valovi izseljevanja Slovencev

	I. val selitev	II. val selitev	III. val selitev	Sodobno izseljevanje
Čas	1860–1914	1918–1941	po II. sv. vojni in konec 70. let	od 2008 naprej
Kam	ZDA, Nemčija, Argentina, drugi deli Avstro-Ogrske	Argentina, Zahodnoevropske države, Kanada, Avstralija	Argentina, ZDA, Avstralija, Kanada, Nemčija, Švedska, Francija	Evropa, ZDA, Avstralija
Razlogi	ekonomski, deloma politični	ekonomski in politični	politični in ekonomski	2008 do 2020–pretežno ekonomski; od 2020 naprej osebni, nove priložnosti
Posebnosti	aleksandrinke	aleksandrinke		

Kljub izseljevanju pa večina še vedno ohranja vez z domovino, bodisi prek družine in prijateljev bodisi skozi sodelovanje v slovenskih skupnostih v tujini.

Raziskava kaže, da je izseljenstvo kompleksen pojav, ki ima tako pozitivne kot negativne vidike. Po eni strani omogoča boljše življenjske pogoje in osebni razvoj, po drugi strani pa prinaša izzive, kot so kulturna prilagoditev, jezikovne ovire in občutek oddaljenosti od domačega okolja.

Ugotovitve raziskave so pomembne tako za mlade, ki razmišljajo o odhodu v tujino, kot tudi za širšo družbo, saj izseljenstvo vpliva na demografsko in gospodarsko sliko države. Pridobljeni podatki kažejo, da se izseljevanje Slovencev nadaljuje, a hkrati ostaja močna čustvena in kulturna povezanost z domovino.

5.2. POTRDITEV HIPOTEZ

Po opravljenem raziskovanju sva ugotovila:

- a) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Ali se je število slovenskih izseljencev v zadnjih 10. letih povečalo?**

1. HIPOTEZA: Leta 2023 se je izselilo več Slovencev kot leta 2013.

UGOTOVITEV: Leta 2023 se je izselilo manj Slovencev kot leta 2013. Najina hipoteza je **OVRŽENA**.

- b) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Kateri so glavni razlogi za izselitev v zadnjih 10. letih?**

2. HIPOTEZA: V zadnjih 10. letih se je več kot polovica Slovencev izselila zaradi ekonomskih razlogov.

UGOTOVITEV: Glede na analizo vprašalnika za izseljence in oddaj Globalna vas so glavni razlogi izselitve v zadnjih 10. letih študij, služba in partnerski odnosi. Delo je izpostavila manj kot polovica izseljencev. Najina hipoteza je **OVRŽENA**.

- c) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Koliko je približna starost izseljencev v zadnjih 10. letih?**

3. HIPOTEZA: Večina (80 %) izseljencev v zadnjih 10. letih je stara med 25 in 40 let.

UGOTOVITEV: Glede starosti izseljencev nismo dobili podatka, razen za širšo starostno skupino, to je od 15. do 64. let. Sva pa ugotovila, da v radijskih oddajah prevladujejo mladi do 40 let. Hipoteza je **DELNO POTRJENA**.

- d) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Kje so po mnenju izseljencev pogoji za delo in bivanje boljši - v tujini ali v Sloveniji?**

4. HIPOTEZA: Po mnenju izseljencev so pogoji za delo in bivanje boljši v tujini.

UGOTOVITEV: Glede na odgovore izseljencev v radijskih oddajah in v vprašalniku so pogoji za bivanje večinoma boljši v tujini. Najina hipoteza je **POTRJENA**.

- e) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Ali se večina tistih, ki so se izselili v zadnjih desetih letih, ima namen vrniti v Slovenijo?**

5. HIPOTEZA: Večina tistih (80%), ki so se izselili v zadnjih desetih letih, se ima namen vrniti v Slovenijo.

UGOTOVITEV: Iz odgovorov izseljencev v vprašalniku ugotoviva, da se ima namen vrniti le 36 % izseljencev. Preostalih 36 % se nima namena vrniti, 28 % pa glede vrnitve še ne ve. Hipoteza je **OVRŽENA**.

h) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Kaj izseljenci najbolj pogrešajo iz Slovenije?**

6. HIPOTEZA: Slovenski izseljenci najbolj pogrešajo svojo družino.

f) UGOTOVITEV: Iz analize vprašalnika izveva, da največ izseljencev pogreša družino

Hipoteza je **POTRJENA**.

g) RAZISKOVALNO VPRAŠANJE: **Ali si najstniki želijo živeti v tujini v prihodnosti?**

6. HIPOTEZA: 80 % učencev III. triade Zasebne osnovne šole montessori si želi v prihodnosti živeti v tujini.

UGOTOVITEV: Iz Grafa 8 izveva, da si manj kot 80 % učencev III. triade želi živeti v prihodnosti v tujini. Hipoteza je **OVRŽENA**.

5.3. TEŽAVE PRI RAZISKOVANJU

Pri raziskovanju sva naletela na nekaj težav:

- kako uskladiti več različne literature med seboj;
- kako čim bolj natančno povzemati dejstva iz radijskih oddaj;
- kako čim bolj natančno povzemati odgovore iz vprašalnika za izseljence;
- kako čim bolj natančno interpretirati statistične podatke;
- kako uskladiti čas za raziskovanje s šolskim urnikom.

5.4. NADALJNJE RAZISKOVANJE

Možnosti za nadaljnje raziskovanje so:

- Obširen intervju z enim od slovenskih izseljencev.
- Anketa med učitelji OŠ montessori glede poznavanja izseljencev.
- Čez nekaj let (predlog: 10 let) preveriti, koliko izseljencev se je vrnilo nazaj v Slovenijo in kakšna je povprečna doba izseljenstva.
- Čez nekaj let (predlog: 10 let) preveriti, če se trend izseljevanja še vedno veča in če so glavni razlogi za izselitev še vedno isti.
- Čez nekaj let (predlog: 10 let) preveriti pri učencih III. triade, če kdo že živi v tujini in če se je njihova želja po izkušnji življenja v tujini kaj spremenila.

6. ZAKLJUČEK

Izseljenstvo je pojav, ki se dogaja ves čas in vpliva tako na države izseljevanja kot na države priseljevanja. Zadnje obdobje izseljevanja je drugačno od prejšnjih treh večjih valov in je odraz spremenjenega načina življenja po vsem svetu. Zaradi sodobne tehnologije in večje odprtosti držav je prehajanje ljudi večinoma lažje. Občutek povezanosti je ne glede na razdalje večji. Svet postaja globalna vas. Vseeno pa si večina izseljencev želi nekoč vrniti nazaj v Slovenijo. Izseljevanje se bo dogajalo tudi v prihodnosti, saj je to živ in stalen proces, zato ga je vredno spremljati in raziskovati.

Takole pa je zapisala ena od izseljenk kot dogovor na vprašanje, kaj bi priporočili tistim, ki razmišljajo o selitvi v tujino:

»"Ni vse zlato, kar se sveti." in "Kjer je volja, je tudi pot"... Tujina ponuja sicer boljše karijerne možnosti, višjo plačo in druge prednosti. Ko pa si sam v drugem okolju, se lahko velikokrat počutiš osamljenega in manjvrednega, saj nikoli nisi tukaj domačin. Če se odločiš za življenje v tujini, imaš za vedno dva domova – Slovenijo in tujino. Nikjer nisi več povsem srečen. Ko si v tujini, pogrešaš in idealiziraš življenje v Sloveniji, ko si v Sloveniji, pa ravno obratno. Dobro je treba premisliti. Za nekatere je življenje v tujini boljše, za nekatere nekaj vmes. Odvisno tudi, kakšen človek si in v katerem življenjskem obdobju se nahajaš. Ni vse črno-belo. Tujina ni nujno boljša kot Slovenija in obratno. Vse ima svoje prednosti in slabosti. V kolikor pa je to velika želja, kakor je bilo tudi pri meni, je kljub temu, da je selitev težka, možna, in ko ti nekaj v tujini uspe, imaš še večji občutek uspeha. Pa še vrniti domov se je lepše in naučiš se ceniti majhne stvari. Kot je babičina goveja juha, mamičino kosilo, kava z najboljšo prijateljico, domače živali itd.«

7. LITERATURA IN VIRI

1. Statistični podatki. [online] [citirano: 23. 1. 2025] Dostopno na spletnem naslovu: <https://www.stat.si/statweb/News/Index/13269>
2. Slovenci po svetu. [online] [27. 1. 2025] Dostopno na spletnem naslovu: <https://www.gov.si/podrocja/zunanje-zadeve/slovenci-zunaj-slovenije/slovenci-po-svetu/>
3. M. O. Adamič, J. Fridl, D. Kladnik, D. Perko (1998): Geografski atlas Slovenije, Država v prostoru in času.
4. Statistični podatki. [online] [29. 1. 2025] Dostopno na spletnem naslovu: <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl/Home/GetSearchResultsRedirect?searchQuery=05N3102S%20OR%2005N3105S%20OR%2005N3108S%20OR%2005N3111S%20OR%2005N3114S%20OR%2005N3117S%20OR%2005N3212S%20OR%2005N3214S%20OR%2005N3216S%20OR%2005N3218S%20OR%2005N3220S%20OR%20H146S&searchString=05N3102S%20OR%2005N3105S%20OR%2005N3108S%20OR%2005N3111S%20OR%2005N3114S%20OR%2005N3117S%20OR%2005N3212S%20OR%2005N3214S%20OR%2005N3216S%20OR%2005N3218S%20OR%2005N3220S%20OR%20H146S>
5. Radijska oddaja Globalna vas. [online] [3. 2. 2025] Dostopno na spletnem naslovu: <https://val202.rtv slo.si/podkast/globalna-vas/129202817>

8. PRILOGA

8.1. INTERVJU Z BOŠTJANOM KOČMURJEM

Jaka: »Kakšen je trend izseljevanja v zadnjem obdobju?«

Boštjan Kočmur: »Ta trend izseljevanja se je že po vstopu Slovenije v Evropsko unijo kar pospešil. Mi smo to zaznali že kar zgodaj. Imamo celo en zbornik, vam ga bom dal, da ga lahko potem vzamete. Mi smo vsa leta skušali priti do informacij o ljudeh, ki odhajajo, vsaj v številkah. To je delikatna zadeva zaradi osebnih podatkov oziroma varovanja osebnih podatkov. V notranjem ministrstvu nam teh podatkov prav tako ne bodo dali, tako da mi operiramo v glavnem s takšnimi podatki, ki se včasih pojavijo. Koliko so ti podatki preverjeni, je vprašanje, ampak recimo od mladine, ki odhaja, se jih okoli 40 odstotkov vrača. Kdaj se vračajo je pa drugo vprašanje. Ponavadi mladi grede, da se bodo izobrazili, doživeli nove izkušnje. V večji meri tudi svet ponuja več možnosti, tudi boljše plače. Slovenija je sedaj na primer v takšni kritični točki, da nekatere vrhunske strokovnjake težko pridobiva nazaj. Zdaj ta ocena, da se jih 40 odstotkov kljub temu vrača, nam je lahko v veselje. v takšni meri, da se v nekem obdobju tudi večje količine ljudi vračajo. Tako kot stoji svet, je danes komunikacija, možnost mobilnosti bistveno lažja kot je bila nekoč. Če govorimo o izseljenstvu v 60-ih, 70-ih letih prejšnjega stoletja, je tisti, ki je šel recimo v Francijo, Nemčijo, težko prihajal vsak mesec domov. Zdaj takšnih težav mladi, ki odhajajo, nimajo. Če jim dopušča čas, so za nekaj denarja lahko v Sloveniji. Imam pa tudi lastno izkušnjo. Mi smo pred 33 leti prišli v Slovenijo iz Argentine. Z ženo sva bila tam tudi rojena. Takrat je bila ta zadeva težja, ni bilo toliko mobilnosti, strošek je bil večji. Današnji izseljenci tudi ne potrebujejo podpore izseljenskih skupnosti v tujini. V teh skupnostih je največ takšnih vključenih, ki so recimo versko povezani. Na primer z župnijami. Na primer v Belgiji v Bruslju sedanji župnik pravi, da je to razcvet bruseljske župnije. Nikdar ni bilo toliko krstov, prvih obhajil, zakramentov kot v prejšnjih letih.

Kristina : »Ampak ali so to samo Slovenci?«

Boštjan Kočmur: »Ja, to so samo Slovenci. Je pa to tudi povezano z diplomatskimi službami v Bruslju. To je zelo specifično, tudi vezano na mandate. Nekateri so samo za dobo štirih, petih let. Ostali, ki so, delajo bolj na tehnološkem, znanstvenem področju, so pa razpršeni pretežno na druge lokacije.«

Jaka: »Je kakšen podatek, kje so ti?«

Boštjan Kočmur: »Nekateri od teh so v univerzitetnih krogih, drugi so pa po firmah. S temi mi nimamo kakšnih posebnih stikov. Mogoče bi jih imeli, če bi objavili razpis, če bi se družinski

člani želeli javiti. Med njimi so tudi veliki razponi v izobrazbi. Ali so visoko izobraženi, ali pa imajo osnovno stopnjo. Nekateri gredo na primer v gostinstvo ali delajo kot medicinske sestre.

Kristina: »Ali lahko temu rečemo beg možganov?«

Boštjan Kocmur: »Lahko, vendar se optimistično vedno govori o kroženju možganov. Tukaj imamo tudi eno zelo pozitivno pobudo, ki so jo pred desetimi leti ustanovili slovenski profesorji na ameriških univerzah, ki so se ponudili kot mentorji slovenskim študentom. To je ena pozitivna stvar, ker imajo izseljenski otroci, ki študirajo na teh univerzah, priložnost in interes priti v Slovenijo in se soočiti s slovenskim učnim sistemom. Na tak način jim tudi približaj Slovenijo. To je združenje ASEF. Če boste gledali po spletu, je tudi več informacij. Naš namen je približati Slovenijo mladim. Vabimo, da imajo tudi seminarje za izpopolnjevanje. Nekateri sicer pravijo, pa kaj se s tem izseljenstvom še ukvarjate, sej to bo itak šlo, pač mi tudi, naše življenje je tudi omejeno. In mislim, da je to eno veliko bogastvo, kar se je videlo ob osamosvajanju Slovenije. Politiki, ki so bili izseljeni. Ob osamosvajanju, če Slovenija ne bi imela podpore v svetu, ne bi šlo.«

Jaka: »Kam se pa zdaj največ izseljujejo? So kakšni podatki?«

Boštjan Kocmur: »Ja, največ v Evropo, največ v Nemčijo in Anglijo, nekaj tudi v Francijo. V Ameriko, tudi v Kanado.«

Jaka: »Kaj pa je namen teh izseljenskih društev?«

Boštjan Kocmur: »Namen je ohraniti slovensko identiteto, bogastvo slovenske kulture in deliti iste vrednote. Zato so tudi, recimo, diferenciacije. Tam, kjer je cerkvena prisotnost, je mogoče malo obogatena s različnimi srečanji. Drugače je pa tudi to prisotnost slovenske identitete.«

Jaka: »Kje pa so najbolj dejavna ta društva?«

Boštjan Kocmur: »Najbolj dejavna so zagotovo v Argentini. Kljub temu, da je oddaljena, in da že 80 let ni priliva novih izseljencev. Ampak je tudi specifična, ker je bilo to nehoten odhod ljudi, ki so morali zapustiti Slovenijo. Niso prostovoljno odhajali, ampak pod grožnjo preživetja. Takrat je bil režim zelo krut. In tukaj je tudi odhajal vrh slovenske družbe, od univerzitetnih profesorjev, obrtnikov, kmetov, praktično vseh slojev. Argentina ni bila nikdar talilni lonec, ampak je zmeraj gledala na izseljence iz Evrope kot nekakšen pozitiven doprinos. Ni bilo to tekmovanje z obstoječo družbo, ampak kot pozitiven doprinos. Ni bilo tudi nobene politike razseljevanja, tako da so ljudje bili lahko skupaj. Je pa druga stvar, večina ljudi je ostala v Buenos Airesu z željo, da bi se vrnil v Slovenijo. Ampak ta čas je generacija preživela in potem so ostali tam.«

Jaka: »Ali so še kje druge dejavni?«

Boštjan Kocmur: »Ja, Kanada je tudi en tak kraj, pa tudi Avstralija. In tudi spodbujajo, recimo v Avstraliji celo država financira učenje slovenščine. Tudi lektorat slovenščine obstaja, to financira država. Ampak pri tem je obratno pričakovanje in asimilacija je zelo velika. Ker mogoče ni bilo tega zaledja. V Sloveniji smo imeli voditelja ene od slovenskih radijskih oddaj, ki je rekel, da so v Avstralijo prišli mediji, intelektualci so šli pa v Argentino, Trst, v Ameriko. Ampak v Kanadi je pa tudi stalni pritek Slovencev, tudi danes. In je tam tudi zelo živa skupnost v Torontu, v Hamiltonu, Winnipegu, Montrealu. Medtem, ko je v Ameriki, recimo Cleveland veljal kot največje slovensko mesto pred drugo svetovno vojno. Takrat je bilo več Slovencev v Clevelandu kot v Ljubljani. Ampak tam je recimo razseljenost velika. Izobraženi mladi se zaradi služb zelo razseljujejo in pred dvema letoma je bila tam zadnja slovenska šola. Tudi ta občutek pripadnosti je mogoče dovolj močan, ampak ni podmladka. Je zelo različno.«

Jaka: »Zakaj je šlo toliko ljudi v Cleveland?«

Boštjan Kocmur: »Zaradi tega, ker so Slovence pred in po prvi svetovni vojni veliko zaposlovali v rudnikih in v železarski industriji. Cleveland je bil tudi takšen močan center. Zdaj se to izseljuje v periferijo in v druge kraje. Takrat so Slovenci iz obubožanih kmetij hodili tja, tudi pred prvo svetovno vojno, tedaj je bila Slovenija agrarna družba. Ni bilo industrije, ni bilo razvoja, ki se je dogajal bolj v centralni Avstriji, mogoče na Češkem.«

Jaka: »S čim se pa vaše društvo zdaj največ ukvarja oziroma kaj so glavne dejavnosti?«

Boštjan Kocmur: »Glavne dejavnosti so približati Slovenijo generacijam, ki so zunaj in ki gojijo svojo pripadnost. Tudi spodbujamo njihovo predanost, delavnost. Na primer v zamejstvu je zelo pozitiven odziv, da pripeljemo skupine in da vidijo, da tudi če je 13.000 kilometrov oddaljeno, da je »ta Slovenija lahko tudi živa«. Približati Slovenijo je naša največja skrb. Država, bi rekel, je po ustavi zavezana, da za to skrbi in mi skušamo to čim bolj uresničevati.«

Kristina: »Imate tudi nekaj dogodkov tukaj?«

Boštjan Kocmur: »Ja, preko programov. Zdaj imamo tabor, ki ga imamo vsako leto tu v Zavodu. Da bodo tudi taki, ki so bili kot potomci, ki so prihajali nazaj tudi pred 40. leti, ki so pa tisto bogastvo, ki so ga pač gojili tudi v tistem kratkem času, ki so tudi nadaljevali v zamejstvu, recimo Gorica, Trst, Koroška. Naj dodam morda to, da je naš prvi program leta 1992 bil sprejem maturantov iz sveta. V Argentini, redkeje v Kanadi in ZDA, rojeni Slovenci ob sobotah hodijo na dopolnilni pouk slovenščine. Ko zaključijo šolanje, pridejo v Slovenijo, da ugotovijo, da vse, o čemer so se učili, res obstaja. V teh 33 letih smo sprejeli preko 1.200 mladih Slovencev iz sveta in jim razkazali lepote Slovenije. Mladi se tako navdušijo, da se jih je 10 %, zlasti iz Argentine, preselilo v Slovenijo.

Gre za simbolno "vrnitev" Slovencev. Njihovi stari starši so se izselili iz Slovenije, vnuki se selijo v Slovenijo. Na to smo zelo ponosni.«

8.2. ANKETNI VPRAŠALNIK

Ime učenca	pozna	Ne pozna	Če pozna, ali je sorodnik, znanec ali znana osebnost.	Kje živi In koliko časa že?	Vzrok odselitve iz Slovenije	Kontakt izseljenca	Ali bi učenec v prihodnosti želel živeti v tujini? Da, ne, nevem še
David K	☒ Da	☐ Ne	šorodnik	Kanada ok. 40 let	2. svetovna vojna		Da
David T	☒ Da	☐ Ne	šorodnik	Berlin ok. 4 leta	šluzba		Da
Jon	☒ Da	☐ Ne					Da
Nik	☒ Da	☐ Ne	Znana osebnost	London 6 let	Šah		Da
Vid	☒ Da	☐ Ne	šorodnik	Anglija 2 let	šluzba		Da
Katarina T.	☐ Da	☒ Ne					Nevem še
Lejla	☒ Da	☒ Ne	šorodnik	Dunaj ok. 10 let	Namen		Nevem še
Lucy	☐ Da	☒ Ne					Nevem še
Marija Klara	☐ Da	☒ Ne					Ne
Mia	☐ Da	☒ Ne					Ne
Izar	☒ Da	☐ Ne	šorodnik	Anglija ok. 5 let	šluzba		Da
Borut	☒ Da	☐ Ne	šorodnik	Dunaj ok. 20 let	šluzba		Nevem še
Theo	☐ Da	☒ Ne					Da
Jaka	☐ Da	☒ Ne					Nevem še
Vitan	☒ Da	☐ Ne	šorodnik	Anglija ok. 40 let	2. svetovna vojna		Nevem še
Ana M.	☐ Da	☒ Ne					Ne
Eva K.	☒ Da	☐ Ne	šluzba	Kanada ok. 3 let	šluzba		Ne
Gabriela	☐ Da	☒ Ne					Ne

44,52% 54,79% 10

Lara	☒ Da	☐ Ne	Josadit	Francija ob. 2 let	Neven		Ne	68,14%
Manca	☐ Da	☒ Ne					Da	29,58%
Aron Nal	☒ Da	☐ Ne	6 Krone	Amorč ob. 15 let	Neven		Neven in	29,58%
Marko	☒ Da	☐ Ne	Krone	Noviči 6 let	Šuško		Da	
Nikolaj	☒ Da	☐ Ne	Zrone	Mopah ob. 4 let	Držica		Neven in	
Samuel	☐ Da	☒ Ne					Neven in	
Tomaž	☐ Da	☒ Ne					Ne	
Tadej S.	☐ Da	☒ Ne					Da	
Ana T.	☒ Da	☐ Ne	Josadit	Milih ob. 2 let	Šuško		Ne	
Eva D.	☐ Da	☒ Ne					Ne	
Katarina Z.	☒ Da	☐ Ne	Josadit	Juric ob. 6 let	Šuško		Ne	
Kristina	☒ Da	☐ Ne	Josadit	Šuški ob. 6 let	Šuško		Ne	
Naomi	☐ Da	☒ Ne					Ne	
Anamarija Z.	☐ Da	☒ Ne					Ne	
Mihelina	☐ Da	☒ Ne					Ne	
Ela Sofija	☐ Da	☒ Ne					Da	
Arya Lain	☐ Da	☒ Ne					Neven in	
Svit	☐ Da	☒ Ne					Ne	
Nejc	☒ Da	☐ Ne	Josadit	Amorč ob. 8 let	in melona vaja		Neven in	
David Luca	☒ Da	☐ Ne	Josadit	Amorč ob. 2 let	Držica		Da	
Amadej	☐ Da	☒ Ne					Ne	
Timo	☐ Da	☒ Ne					Neven in	
Mila	☐ Da	☒ Ne					Neven in	

Rut	☒ Da	☐ Ne	Jonadit	Angliji ok. 1940	Namen		Ne
Dominika	☒ Da	☐ Ne	Jonadit	Angliji Namen	Damen		Ne
Luna	☐ Da	☒ Ne					Ne
Anamarija .F	☐ Da	☒ Ne					Ne
Uroš	☒ Da	☐ Ne	Jonadit	Cleveland ok. 1940	Komunistični razen		Ne
Lijan Val	☐ Da	☒ Ne					Namen in
Anže	☐ Da	☒ Ne					Ne
Tadej R	☒ Da	☒ Ne					Namen in
Lukas	☐ Da	☒ Ne					Namen in
Eva R	☐ Da	☒ Ne					Ne
Špela	☒ Da	☐ Ne	Jonadit	Komiji ok. 50 let	Namen		Ne
Jan	☒ Da	☐ Ne	Znanec	komuniz ok. 15 let	Šloško		Ne
Viktor	☐ Da	☒ Ne					Da
Lenart	☒ Da	☐ Ne	Znanec	komiji ok. 90 let	Šloško		Ne
Vid	☒ Da	☐ Ne	Jonadit	Prustalji ok. 40 let	Komunisti		Ne
Andraž	☐ Da	☒ Ne					Ne
Lan	☒ Da	☐ Ne	Znanec čitalost	komuniz ok. 15 let	Komunisti		Namen in
Stev Meta	☐ Da	☒ Ne					Namen in

OPOMBE: David ki. pozna potence izkušence
 Jan pozna nalogo, ki se je sprišel razaj